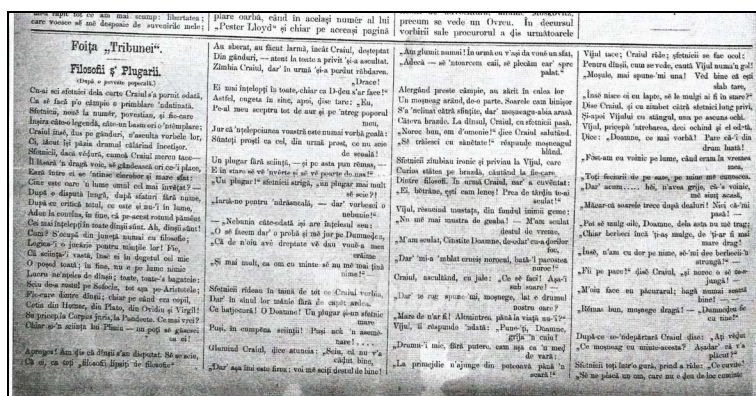

2016 - ANUL COȘBUC (XXXVIII):

Era ceva să te caute Slavici!

„Coșbuc descoperă... limbile orientale, ... Transilvania o adevărată tradiție”

Continuăm reproducerea selectivă din lucrarea lui Lucian Valea – „Pe urmele lui George Coșbuc” - depănând principalele momente din viața studentului George Coșbuc: «Studentii se plâng ministrului Trefort, dar acesta respinge întâmpinarea.

Se inițiază atunci o colecție publică pentru ajutorarea celor loviți de măsura senatului. În aceste condiții de tensiune intră în sesiunea de examene de la sfârșitul lunii februarie 1885 cei mai mulți dintre studenții români de la Universitatea clujeană. Coșbuc se înscrie, pe baza testimoniuului de maturitate, la șapte discipline, după cum urmează: 1) Istoria literaturii maghiare cu dr. Imre Sándor; 2) Traducere și interpretare din scrieri alese de Cicero cu dr. Homán Otto; 3) Mitul lui Heracles la popoarele din antichitate cu dr. Homán Otto; 4) Morfologia comparată greco-latină cu dr. Szamosi Iános; 5) Istoria revoluției franceze cu dr. Ladány Gedeon; 6) Istoria grecilor vechi cu dr. Schilling Lajos; 7) Perioada huniazilor cu dr. Szabo Károly. Din matricolele universitare reiese că „Nu a dat examene la Morfologie și Istoria revoluției franceze. Cursul de Istoria Huniazilor a fost se pare abandonat – rubrica e ștersă – dar adăugată ulterior, ceea ce înseamnă că studentul a revenit asupra hotărârii”. S-a spus că, deoarece cursurile erau predate în limba maghiară, pe care poetul n-o cunoștea, oricât de interesante vor fi fost “nu-l puteau atrage”. E adevărat că studentul va fi avut greutăți mari în ce privește vorbirea limbii maghiare, în modul de-a se exprima – dar după nouă ani de „ungurește” era în stare să studieze și să înțeleagă un curs universitar în care noțiunile erau familiare iar textele comentate erau latinești și grecești.

După examene, studentul, fericit, a luat drumul Hordoului unde a stat cel puțin o săptămână în refacere. Tocmai acum l-a căutat la Cluj Slavici: „În biroul avocatului Iuliu Coroianu, apărătorul tuturor cauzelor tribuniste, povestește Slavici – am găsit un tânăr, pare-mi-se dl Iuliu Maniu, care-și făcea obligat practică în ale avocaturii. L-am întrebat dacă nu cunoaște pe oarecare „Boșcu” de la care am primit niște versuri. El a dat cu socoteală că vorba e de Gheorghe Coșbuc, feciorul popii de la Hordou, căci acela scrie versuri. Însă acesta părăsise universitatea și se afla pe timpul acela dus la o stână din munții Rodnei. Le-am spus-o aceasta celor din Sibiu și după îndelungate

discuțiuni a rămas să-i scriu acolo la Hordău și să-i propun să intre în redacțiunea Tribunei”. Deși vestea primită îl va fi bucurat – era ceva să te caute Slavici! – nu va pomeni nimic de ea în scrisoarea din 12 martie pe care o trimite la Hordou. Nu era probabil prea sigur că ai lui vor aprecia-o, așa că n-avea nici un interes să tulbure relațiile cu ei. Se mulțumi să le scrie că în luna mai urma să se deschidă o “expozițiune în Pesta” unde studenții clujeni, „universitarii” cum le zicea el, „ar merge în corpore acolo”. Cei de-acasă trebuiau să înțeleagă aluzia că era silit să economisească stipendiul “de pe o lună” ca să poată merge și el, după care ataca timid eterna poveste: „Bani n-aș cere acum, căci știu că nu vei fi având, dacă totuși însă ai, fi bun, îmi trâmite vreo 3-5 fl”

Interesantă e mai ales informația privind lecturile lui clujene: - „Coșbuc novele și romane în Cluj nu a cetit niciodată, nutremântul său spiritual” fiind „operele lui Goethe, apoi istoria românilor, mai cu seamă de pe timpurile lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul; basmele, legendele și poveștile populare”. Din lecturile acestei primăveri se trag primele variante ale unor poezii integrate mai târziu în fondul de bază al volumelor sale: Ștefăniță Vodă, Pașa Hassan, Voichița și Minciuna creștinilor. Tot acum descoperă antologia lui Friedrich Matthison – *Lyrische Anthologie* (1803-1807) în douăzeci de părți, care-i prilejuiește “parcurea întregii lirici germane” (...)

Pentru sesiunea de examene din mai, Coșbuc se înscrie la: 1) Teoria și istoria retoricii la greci și la romani cu dr. Homár Otto; 2) Interpretarea cântecelor alese din Horațiu cu dr. Szamosi Iános; 3) Marile jocuri naționale grecești cu dr. Szamosi Iános; 4) Istoria grecilor vechi cu dr. Schilling Lajos; 5) Heraldică generală cu dr. Finaly Henrik. Afirmația că: „A urmat cursurile luându-și toate examenele” nu se confirmă. Din cele 6 discipline la care se înscrisese, nu se prezintă decât la 3 – cele menționate sub numerele 2, 3 și 4 – obținând note de promovare.

În Universitate, Coșbuc descoperă existența unui interes deosebit pentru limbile orientale, a căror cultivare determinase în Transilvania o adevărată tradiție, reprezentată de excelenți profesori și cercetători ca Czepregi Fr. Turcovici (limbile arabă și greacă), M. Pop Szatmari (limbile arabă, ebraică și siriană), Brassai Samuel (sanscrită, ebraică și turcă), Grigore Silași (aramaică și arabă), Timotei Cipariu (limbile orientale), Körösi Csoma Sándor (limba tibetană). Cunoscând limba germană, tânărul student putea consulta “o bibliografie foarte largă privind cultura orientală la modă în vremea aceea (...) la scurt interval după apariția în oricare din metropolele europene”.

Văzându-i indexul cu examenele anului întâi luate, inima popii Sebastian se va fi îmbunat și bătrânul va fi răsuflat ușurat, mai ales că, probabil tocmai acum, o dată cu indexul, băiatul îi dăruiește și „Infernul lui Dante” într-o versiune germană, căreia îi anexează, în traducere proprie, primele trei cânturi “numai ca să-l mulțumesc”.

Un eveniment important îl constituie apariția în „Tribuna”, la sfârșitul lui mai și începutul lui iunie, a poemului „Zlatna, oder von Ruhe des Gemuts” de Martin Opitz. Opinia că îndemnul i-ar fi venit din partea lui Silași e înlăturată de descoperirea că exemplarul după care a tradus Coșbuc – „Ausgewählte Dichtungen, Leipzig, 1869 – nu poartă semnătura lui Silași „și nici vreo însemnare a poetului în această privință”. Nici tribuniștii nu pot fi invocați ca autori morali – „convinși că prin aceasta contribuie la apropierea dintre români și sași”. În primăvara lui 1885 Slavici nu știe cine e C. Boșcu. Mai degrabă e de presupus că Opitz va fi fost descoperit la Năsăud

prin intermediul fie al „Calendarului de obște” 1830, Sibiu, fie al unui articol de Silvestru Moldovan, apărut în Tribuna (nr. 55-59 din 1884) – în ambele existând „pasajul faimos în care poetul silezian afirmă originea latină a românilor din Transilvania, servindu-se de un argument folcloric și anume hora țărănească”. Și mai probabil pare că va fi citit textul german și traducerea românească a celebrului pasaj în „Magazin istoric pentru Dacia, I, 1845, publicația lui Bălcescu și Laurean, împrumutată din biblioteca unuia dintre profesorii săi.»

În cap. „Încep necazurile”, Lucian Valea prezintă a doua perioadă din viața studentului Coșbuc, greutățile și boala determinându-l să se gândească să părăsească viața de student: «Vara era pe trecute (...) La 12 august 1885 trimite o nouă cerere către „Consiliul administrativ al fondurilor grănicerești” (...) solicitând “și pe anul venitoriu 1885/1886 (...) un stipendiu de 200 florini, valută austriacă”. Cererea se aprobă, în rate lunare, la 26 septembrie 1885. Se prezintă la secretariatul Facultății de filozofie și, pe baza indexului care purta data 28 mai 1885, se înscrie la: 1) Sintaxa științifică greacă cu dr Homán Otto; 2) Istoria literaturii latine cu dr Szamosi Iános; 3) Istoria literaturii maghiare cu dr. Imre Sándor; 4) Cronologia cu dr. Finaly Henrik; 5) Aristotel și filozofia lui cu dr. Szasz Bela.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxviii-era-ceva-sa-te-caute-slavici-119676.html>

În: *Tribuna*, 18 septembrie 2016.

The screenshot shows a web browser window displaying the Tribuna.ro website. The address bar shows the URL: www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxviii-era-ceva-sa-te-caute-slavici-119676.html. The website header includes the Tribuna logo and the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation menu at the top lists categories: Arhiva, Anunturi online, Tribuna sporturilor, Publicitate, Redactia, Tipotrib, E-mail, Telefon, and Facebook. Below the navigation menu is a red horizontal bar with menu items: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "2016 - Anul COȘBUC (XXXVIII): Era ceva să te caute Slavici!". Below the title, there are social media sharing options for Facebook (3 shares), Twitter (0 tweets), and another Share button (3 shares). At the bottom of the article preview, it shows the date "18.09.2016 23:22", the number of views "766 vizualizari", and the number of comments "0 comentarii".